

Verslag Marktconsultatie Waakvlambegeleiding

Zorgregio Midden-IJssel/ Oost-Veluwe (MIJOV)

Datum: 8 september 2026

Locatie: gemeentehuis Voorst

Onderwerp: Marktconsultatie ontwikkeling product Waakvlambegeleiding

Doel: Ophalen van praktijkervaringen, aandachtspunten en verbeter suggesties voor de verdere uitwerking van het nieuwe Wmo-product Waakvlambegeleiding.

1. Aanleiding en doel van de consultatie

Een aantal gemeenten binnen de Zorgregio MIJOV onderzoeken de mogelijkheid om het product Waakvlambegeleiding toe te voegen aan de huidige raamovereenkomst. Aanleiding hiervoor is de constatering dat een groep cliënten na afronding van een begeleidingstraject nog wel ondersteuning nodig heeft, maar de reguliere begeleidingsproducten of de overstap naar het aanbod in het voorliggende veld niet passend is. Tegelijkertijd blijkt volledige beëindiging van ondersteuning vaak een risico op terugval met zich mee te brengen.

De gemeenten zien behoefte aan een laagdrempelige vorm van ondersteuning waarmee cliënten langdurig in beeld kunnen blijven, gericht op stabilisatie en waarbij tijdig kan worden gesignaleerd wanneer extra ondersteuning nodig is. Hiermee moet terugval, escalatie en instroom in zwaardere vormen van zorg zoveel mogelijk worden voorkomen.

Tijdens de marktconsultatie is expliciet aangegeven dat het doel niet was om definitieve besluiten te nemen of te onderhandelen over tarieven. De bijeenkomst stond in het teken van het toetsen van de conceptstukken aan de praktijkervaring van zorgaanbieders en actief input voor verbetering op te halen.

2. Algemene indruk vanuit aanbieders

Aanbieders reageerden overwegend positief op het initiatief. Verschillende organisaties gaven aan dat zij in de praktijk regelmatig cliënten zien voor wie reguliere begeleiding eigenlijk te zwaar is geworden, maar waarbij volledig loslaten eveneens niet wenselijk is. Er werd breed herkend dat een tussenvorm ontbreekt.

Tegelijkertijd werd kritisch gekeken naar de toegevoegde waarde van een afzonderlijk product. Een aantal aanbieders vroeg zich af waarom niet kon worden volstaan met een lichtere inzet van bestaande begeleidingsproducten. De gemeenten gaven aan dat juist de combinatie van flexibiliteit, minder administratieve lasten, de mogelijkheid van digitale contacten en een andere productopzet aanleiding vormde om een apart product te ontwikkelen.

3. Dialoog 1: Productomschrijving

Meerwaarde van het product

Aanbieders uit regio's waar vergelijkbare producten bestaan deelden positieve ervaringen. Daarbij werd benadrukt dat vooral de flexibiliteit van belang is. Wanneer zich een ingrijpende gebeurtenis voordoet, kan tijdelijk extra ondersteuning worden ingezet, terwijl op andere momenten slechts beperkt contact nodig is.

Met name voor cliënten met autisme, een licht verstandelijke beperking en diverse GGZ-problematiek werd de meerwaarde van een dergelijk product herkend. De mogelijkheid om langdurig een vertrouwd aanspreekpunt te behouden werd als belangrijk voordeel genoemd.

Betekenis van "vinger aan de pols"

Een belangrijk discussiepunt was de vraag wat precies wordt verstaan onder "vinger aan de pols houden". Aanbieders gaven aan dat dit begrip nadere concretisering behoeft. Bij sommige cliënten kan dit bestaan uit periodieke fysieke contacten, terwijl bij andere cliënten telefonisch of digitaal contact voldoende kan zijn. Ook contact met familie of vertegenwoordigers rondom de cliënt kan onderdeel zijn van deze monitoring.

De gemeenten gaven aan dat juist ruimte voor maatwerk gewenst is. De vorm van contact zou moeten aansluiten bij de situatie van de cliënt en de professionele inschatting van de aanbieder.

Afbakening van ondersteuningsvragen

Aanbieders vroegen aandacht voor de grens tussen een incidentele ondersteuningsvraag en een situatie waarin opnieuw reguliere begeleiding nodig is. Er werd benadrukt dat duidelijke kaders nodig zijn om discussies tussen aanbieders en consultants te voorkomen. Tegelijkertijd werd gewaarschuwd het product niet te ingewikkeld te maken door te veel regels vast te leggen.

De algemene conclusie was dat voldoende duidelijkheid nodig is om interpretatieverschillen te beperken, maar dat ruimte voor maatwerk behouden moet blijven.

4. Looptijd en omvang van het product

Een belangrijk gespreksonderwerp betrof de duur van de inzet.

Sommige aanbieders zagen Waakvlambegeleiding nadrukkelijk als een afrondende fase die relatief kort kan duren. Andere aanbieders wezen juist op cliënten die jarenlang een beperkte vorm van ondersteuning nodig houden en voor wie een langdurige waakvlamfunctie terugval kan voorkomen.

De gemeenten gaven aan dat bewust niet is gekozen voor een maximale looptijd. Het uitgangspunt is maatwerk: de ondersteuning mag kortdurend zijn wanneer dat passend is, maar moet ook langdurig kunnen worden ingezet wanneer de situatie daarom vraagt.

Wel werd discussie gevoerd over de eerder genoemde minimale termijn van zes maanden. Diverse aanbieders vonden deze termijn onnodig beperkend en pleitten voor meer flexibiliteit. De gemeenten gaven aan deze opmerking mee te nemen in de verdere uitwerking.

Ten aanzien van de omvang werd uitgegaan van maximaal 25 uur per jaar. Deze omvang werd door de aanwezige aanbieders niet wezenlijk ter discussie gesteld en werd als realistisch beschouwd.

5. Productspecifieke eisen

Koppeling aan eerder begeleidingstraject

Aanbieders vroegen zich af of Waakvlambegeleiding uitsluitend kan worden ingezet na afronding van een begeleidingstraject en of dit altijd door dezelfde aanbieder en professional moet gebeuren. Er werden voorbeelden genoemd waarbij een cliënt verhuist of waarbij de voorgaande ondersteuning vanuit een andere organisatie of behandelsetting heeft plaatsgevonden.

De gemeenten gaven aan dat het uitgangspunt is dat de huidige betrokken professional wordt ingezet. Echter kunnen er situaties zijn die erom vragen hiervan af te wijken. Deze voorwaarde zal nader worden bekeken.

Dezelfde professional

De gemeenten hebben als uitgangspunt dat de ondersteuning zoveel mogelijk door dezelfde professional wordt geleverd vanwege de bestaande vertrouwensrelatie. Door dit uitgangspunt te hanteren is inzet van een andere organisatie en daarmee nieuwe professional niet passend binnen de ondersteuningsbehoefte van een Waakvlambegeleiding. Er kunnen zwaarwegende redenen zijn om hiervan af te wijken. Echter blijft het vertrekpunt dezelfde aanbieder en betrokken professional.

Aanbieders wezen op de praktische uitvoerbaarheid, personele krapte en de noodzaak om flexibel met capaciteit om te gaan. Daarnaast waren er aanbieders die aangaven knelpunten te voorzien wanneer medewerkers een grote caseload aan Waakvlambegeleiding cliënten hebben.

Uiteindelijk was er breed begrip voor het uitgangspunt dat dezelfde professional wenselijk is, maar niet altijd mogelijk of noodzakelijk zal zijn.

Digitale ondersteuning

Verschillende aanbieders zagen kansen om digitale zorg een grotere rol te geven binnen Waakvlambegeleiding. Daarbij werd wel benadrukt dat digitaal contact voor veel doelgroepen een aanvulling kan zijn, maar meestal geen volledige vervanging van fysieke contacten vormt. Het kunnen zien van de leefomgeving en de situatie van de cliënt blijft in veel gevallen belangrijk voor goede signalering.

6. Administratieve lasten

Een belangrijke doelstelling van het nieuwe product is het verminderen van administratieve lasten. Dit werd door aanbieders positief ontvangen. De eisen aan het ondersteuningsplan en evaluatie zullen fors lager zijn dan binnen de reguliere begeleidingsproducten.

Tijdens de discussie werd gesproken over de minimale eisen aan ondersteuningsplannen en evaluaties. Aanbieders deden verschillende suggesties:

- werken met een beperkt aantal doelen;
- aansluiten bij bestaande signaleringsplannen;
- kortere en meer kernachtige verslaglegging;
- nadruk leggen op stabiliteit en monitoring in plaats van op uitgebreide ontwikkeldoelen.

Tegelijkertijd gaven meerdere aanbieders aan dat bepaalde administratieve activiteiten, zoals dossierbeheer, rapportage en evaluatie, altijd noodzakelijk blijven en minder eenvoudig afnemen dan vooraf werd verondersteld.

7. Doelgroep

Over de doelgroep bestond relatief veel overeenstemming.

Men onderschreef dat Waakvlambegeleiding bedoeld is voor cliënten:

- met voldoende zelfinzicht;
- die hulp kunnen vragen wanneer nodig;
- die openstaan voor ondersteuning;

- waarvan de situatie overwegend stabiel is;
- waarbij sprake is van een beperkt maar aanwezig risico op terugval.

Wel werd voorgesteld om de beschrijving van het lerend vermogen aan te passen. Volgens aanbieders moet duidelijk blijken dat het product zowel ingezet kan worden bij cliënten die nog verdere ontwikkeling kunnen doormaken als bij cliënten voor wie volledige zelfstandigheid niet haalbaar is.

Verder werd benoemd dat niet iedere doelgroep even geschikt zal zijn voor een sterk digitale invulling van het product.

8. Tarief en tariefparameters

De gemeenten lichtten toe dat zij als uitgangspunt het tarief van begeleiding individueel licht hanteren, waarbij vooral gekeken wordt naar drie variabelen:

- opleidingsniveau;
- niet-declarabele reistijd;
- indirect cliëntgebonden tijd.

Opleidingsniveau

De gemeenten gingen voorlopig uit van inzet door medewerkers op MBO-3 niveau. Diverse aanbieders plaatsten hier vraagtekens bij. Zij wezen erop dat de bestaande begeleider vaak hoger opgeleid is en dat juist de opgebouwde relatie met de cliënt één van de belangrijkste elementen van het product vormt.

Daarnaast bleek dat sommige aanbieders uitsluitend werken met HBO-opgeleide medewerkers. Zij gaven aan dat een tarief gebaseerd op MBO-niveau mogelijk onvoldoende kostendekkend zal zijn.

Reistijd en administratie

De gemeenten verwachtten dat zowel reistijd als administratieve lasten lager zouden uitvallen dan bij reguliere begeleiding. Aanbieders onderschreven dit niet zonder meer.

Met name voor cliënten waarbij fysieke bezoeken noodzakelijk blijven, verwacht men weinig vermindering van reistijd. Ook werd aangegeven dat evalueren, rapporteren en dossierbeheer altijd een zekere tijdsinvestering blijven vragen.

De gemeenten gaven aan dat de uiteindelijke productuitwerking juist gericht is op substantiële vermindering van administratieve verplichtingen ten opzichte van reguliere begeleiding. Ten aanzien van het tarief gaat de input van aanbieders worden meegenomen en overwogen.

9. Overige aandachtspunten

Als positief element werd genoemd dat gemeenten overwegen voor Waakvlambegeleiding geen eigen bijdrage te vragen. Aanbieders zagen hierin een duidelijke meerwaarde voor cliënten en verwachtten dat dit de toegankelijkheid van het product kan vergroten.

Ook werd gesproken over de mogelijkheid om het product na invoering actief te monitoren en evalueren, zodat op basis van praktijkervaringen bijsturing mogelijk blijft.

Daarnaast is genoemd dat men hoopt dat, indien opschaling noodzakelijk blijkt, het proces en de afstemming met de toegang niet regelmatig aanleiding geven tot discussie, maar juist soepel en constructief verlopen. Daarbij is van belang dat de toegang een goede instructie gebruikt m.b.t. het hoe en wanneer dit product in te zetten.

10. Conclusie

De marktconsultatie liet zien dat er onder aanbieders brede herkenning bestaat voor de problematiek en ondersteuningsbehoefte die inzet het product Waakvlambegeleiding kan oplossen. De behoefte aan een laagdrempelige, flexibele vorm van ondersteuning tussen reguliere begeleiding en volledige beëindiging van zorg wordt breed onderschreven.

De belangrijkste aandachtspunten ter overweging zijn:

1. Nadere verduidelijking van wat onder "vinger aan de pols" en een "incidentele ondersteuningsvraag" wordt verstaan.
2. Een goede balans tussen ruimte voor maatwerk en voldoende duidelijkheid voor uitvoering en toegang.
3. Heldere afspraken over de looptijd en inzetduur met voldoende ruimte voor flexibele inzet.
4. Verdere uitwerking van de administratieve vereenvoudiging en eisen aan zorgplan en evaluatie.
5. Heroverweging van de relatie tussen opleidingsniveau, bestaande begeleider en tarief.
6. Nadere onderbouwing van de tariefparameters.
7. Flexibiliteit ten aanzien van dezelfde aanbieder of professional wanneer de situatie daarom vraagt.
8. Doelgroepomschrijving, punt lerend vermogen nader specificeren

Over het geheel genomen stonden aanbieders positief tegenover de ontwikkeling van het product en gaven zij aan graag betrokken te blijven bij de verdere uitwerking.